

Poznajte svoje zamestnanecké práva

Slovenské vydanie

FEBRUÁR
2020

MRCI

CENTRUM PRE PRÁVA
MIGRANTOV V ÍRSKU

STOP!

**Ako pracovník, ktorý nie je občanom EÚ,
máte nárok na rovnaké pracovné práva a ochranu
ako pracovníci z Írska a EÚ!**

Máte nárok na rovnaké zamestnanecké práva!

Bez ohľadu na to, odkiaľ pochádzate a v akom odvetví pracujete, či už na **farme na pestovanie húb, v mäsokombináte alebo v sklade**, alebo ak ste **opatrovatel', pracovník v domácnosti** či **au-pair**, máte nárok na **rovnaké základné zamestnanecké práva!** Táto príručka poskytuje všeobecné usmernenia.

Podrobnejšie informácie o vašich právach nájdete v nasledujúcich zdrojoch:

- www.workplacerelations.ie-WRC poskytuje informácie zamestnancom vrátane služieb v oblasti súdnych rozhodnutí a inšpekčných služieb na pracoviskách.
- www.citizensinformation.ie- CIS poskytuje na svojej webovej stránke rozsiahle zdroje a informácie o zamestnaneckých a iných právach.

O MRCI

Centrum pre práva migrantov v Írsku je národná organizácia, ktorá sa snaží presadzovať spravodlivosť, posilnenie postavenia a rovnosť migrantov a ich rodín.

Poslaním MRCI je bojovať proti vykorisťovaniu pracovnej sily, zneužívaniu, rasizmu a diskriminácii na pracovisku.

Naše služby

Migrujúcim pracovníkom poskytujeme informácie, podporu a obhajobu v širokej škále otázok vrátane zamestnaneckých práv. Migrujúcich pracovníkov podporujeme osobne v našich bezplatných a dôverných poradenských návštevných centrách a tiež aj telefonicky, e-mailom a prostredníctvom prebiehajúcich informačných kampaní.

Táto informačná príručka o zamestnaneckých právach poskytuje informácie o vašich ZÁKLADNÝCH zamestnaneckých právach, ktoré sa **v žiadnom prípade nelíšia** od práv občanov Írska alebo EÚ!

Máte rovnaké práva a ste si rovní!

Vyhlasenie o zrieknutí sa zodpovednosti

Tieto materiály pripravilo Centrum pre práva migrantov v Írsku (MRCI) len na informačné účely bez záruky presnosti alebo použiteľnosti na konkrétne okolnosti. Tieto materiály nie sú určené a nemali by sa považovať za právne poradenstvo. Uvedené informácie sa môžu z času na čas meniť a môžu byť neaktuálne. Centrum pre práva migrantov v Írsku odmieta akúkoľvek právnu zodpovednosť za obsah alebo správnosť poskytnutých informácií. MRCI nie je centrum vykonávajúcim právnickú činnosť.

Pracovná zmluva

Bez ohľadu na odvetvie **má každý zamestnanec nárok na základné pracovné podmienky** v priebehu prvých 5 dní od nástupu do zamestnania **A** ostatné podmienky musia byť poskytnuté písomne **do 2 mesiacov**.

Základné podmienky by mali byť vydané v jazyku zrozumiteľnom zamestnancovi a musia obsahovať:

- Celé mená zamestnávateľa a zamestnanca
- Adresu zamestnávateľa
- Predpokladané trvanie zmluvy (či ide o dočasnú zmluvu, zmluvu na dobu určitú alebo zmluvu na dobu neurčitú).
- Výšku mzdy, napr. hodinovú sadzbu alebo ročnú výplatu
- Predpokladaný denný a týždenný pracovný čas (napr. 39 hodín týždenne alebo 8 hodín denne 5 dní v týždni)

Ostatné podmienky zamestnania by mali zahŕňať:

- Názov a opis pracovnej pozície
- Dátum nástupu do zamestnania
- Intervaly výplat (napríklad týždenné alebo mesačné)
- Akékoľvek osobitné podmienky týkajúce sa pracovného času (vrátane nadčasov)
- Nároky na platenú a neplatenú dovolenku vrátane nárokov na ročnú dovolenku a štátne sviatky
- Nemocenskú dovolenku a dávky
- Dôchodok a dôchodkové systémy, ak existujú
- Výpovednú lehotu zo strany zamestnávateľa alebo zamestnanca
- Podrobnosti o všetkých kolektívnych zmluvách, ktoré môžu ovplyvniť podmienky zamestnávania zamestnancov

Ak vám zamestnávateľ nevydal pracovnú zmluvu, obráťte sa na MRCI alebo podajte bezplatnú **elektronickú sťažnosť** so **žiadosťou o posúdenie na Komisiu pre pracovné vzťahy (WRC)**, a **to do 6 mesiacov** od dátumu nástupu do zamestnania.

Minimálna mzda:

Ak ste **skúsený zamestnanec a máte viac ako 18 rokov, máte nárok na národnú minimálnu mzdu (NWH)**. Sadzba národnej minimálnej mzdy sa môže meniť a závisí od ročného plánu štátneho rozpočtu. **Zamestnávateľa sa dopúšťajú priestupku, ak svojim skúseným dospelým zamestnancom vyplácajú mzdu nižšiu ako táto sadzba.**

Hodinové sadzby NMW od 1. februára 2020	Hodinové sadzby NMW od 1. januára 2019	Hodinové sadzby NMW od 1. januára 2018	Hodinové sadzby NMW od 1. januára 2018
10,10 €	9,80 €	9,55 €	9,55 €

Výnimky sa vzťahujú na:

- osoby, ktoré zamestnáva blízky príbuzný (napríklad manžel/manželka, partner/partnerka alebo rodič)
- osoby, ktoré sa zúčastňujú na zákonom učňovskom, stážovom alebo dobrovoľníckom programe.
- zamestnanci mladší ako 18 rokov

Ak ste au-pair alebo domáci pracovník, máte nárok na minimálnu mzdu, ale z vašej mzdy sa môže odpočítavať stravné a ubytovanie.

Platia tieto sadzby:

- len pre stravu (jedlo): 0,90 € za odpracovanú hodinu (výpočet pri hodinovej sadzbe)
- len pre nocľah (ubytovanie): 23,86 € na týždeň alebo 3,42 € na deň

Ak vám váš zamestnávateľ vypláca menej ako národnú minimálnu mzdu, okamžite kontaktujte MRCI a požiadajte o podporu a posúdenie tejto záležitosti! Môžeme vám pomôcť s podaním bezplatnej elektronickej sťažnosti so žiadosťou o posúdenie Komisie pre pracovné vzťahy (WRC) **do 6 mesiacov od dátumu porušenia.**

**POZNAJTE
SVOJE
PRÁVA**

Zrážky zo mzdy a výplatné pásy:

Zamestnávateľa sú povinní poskytnúť vám výplatné pásy s uvedením každej zrážky. Je to priestupok, ak sa tak nestane.

- Výplatné pásy by ste mali dostávať pravidelne a bez zbytočného odkladu.
- Zamestnávateľ musí uchovávať všetky záznamy o vašom pracovnom čase najmenej 3 roky

Zamestnávateľa môžu vykonávať zrážky zo mzdy, len ak: si to vyžaduje zákon, ako sú daňové zrážky (PRSI/PAYE) stanovené v pracovnej zmluve,

(napr. pre niektoré zamestnanecké dôchodkové príspevky, program do práce na bicykli, program cestovania za prácou)

sú vykonané s písomným súhlasom zamestnanca, napríklad platba súkromného zdravotného poistenia alebo odborových príspevkov.

Je nezákonné, aby zamestnávateľ vykonával z vašej mzdy akékoľvek zrážky (iné ako tie, ktoré vyžaduje zákon), ak neboli vopred písomne dohodnuté.

Aby bol odpočet zákonný, musíte s ním výslovne súhlasiť!

Zamestnávateľ by napríklad **nemal strhnúť peniaze** za poškodené vybavenie alebo náradie, pokiaľ s vami takéto zrážky z vašej mzdy neboli **dohodnuté** na základe podmienok v pracovnej zmluve, ktorú ste podpísali. **NAVYŠE hodnota zrážky** v takejto situácii **musí byť spravodlivá a primeraná**, berúc do úvahy všetky okolnosti vrátane mzdy zamestnanca.

Ak váš zamestnávateľ vykonáva nespravodlivé zrážky z vašej mzdy a/alebo neposkytuje výplatné pásky, okamžite kontaktujte MRCI!

PRÍDTE NÁS NAVŠTÍVIŤ

Maximálny pracovný týždeň - pracovný čas:

Zákon o organizácii pracovného času z roku 1997 stanovuje **maximálny týždenný pracovný čas:**

- **maximálny priemerný pracovný týždeň u mnohých zamestnancov nemôže presiahnuť 48 hodín.** Priemer je zvyčajne založený na posledných 4 mesiacoch
- týchto 48 hodín práce nezahŕňa ročnú dovolenku, práceneschopnosť, materskú, adopčnú alebo rodičovskú dovolenku

To neznamená, že pracovný týždeň nemôže nikdy presiahnuť 48 hodín; dôležitý je priemer

Ak ste dlhodobo nútení pracovať viac ako 48 hodín týždenne, okamžite kontaktujte MRCII! Ak vás aj ostatných zamestnancov zamestnávateľ využíva a vykorisťuje, je dôležité **podať sťažnosť WRC do 6 mesiacov od dátumu posledného porušenia.** V tomto prípade **môžete mať nárok na náhradu mzdy až do výšky 2 rokov.**

Porozprávajte sa s nami!

Nadčasy:

Nadčas je práca vykonávaná mimo bežného pracovného času. Zamestnávateľia nemajú zákonnú povinnosť platiť vám za prácu vykonanú nadčas (pokiaľ nepracujete v konkrétnom sektore, na ktorý sa vzťahujú osobitné zmluvy, ako je napríklad stavebníctvo). V pracovnej zmluve by však malo byť uvedené, či sa od vás vyžaduje práca nadčas a či vám za to bude zaplatené

Minimálne prestávky a doba odpočinku

Vo všeobecnosti majú zamestnanci nárok na minimálne:

- 15 minútovú neplatenú prestávku po 4 1/2 hodinách práce
- 30 minútovú neplatenú prestávku po 6 hodinách práce, ktorá môže zahŕňať prvú 15-minútovú prestávku.
POZNÁMKA: Za tieto prestávky nie je nárok na zaplatenie a nepovažujú sa za pracovný čas.
- zamestnanci maloobchodu/obchodu, ktorí odpracujú viac ako 6 hodín a ktorých pracovný čas zahŕňa čas od 11:30 do 14:30, majú nárok na hodinovú prestávku, ktorá musí nastať v čase od 11:30 do 14:30.
- medzi jednotlivými pracovnými dobami by ste mali mať 11 po sebe nasledujúcich hodín odpočinku (napr. ak ste skončili prácu o 22:00, nemali by ste byť požiadaní, aby ste sa vrátili do práce skôr ako o 9:00 nasledujúce ráno).
- zamestnanci by mali mať 24 po sebe nasledujúcich hodín odpočinku v akejkoľvek dobe pri odpracovaných 7 dňoch (napr. ak ste celý týždeň nepretržite odpracovali sedem dní, na 8. deň by ste mali dostať celý deň voľna, po ktorom by nasledovalo 11 po sebe nasledujúcich hodín odpočinku)

Sviatky / ročná dovolenka:

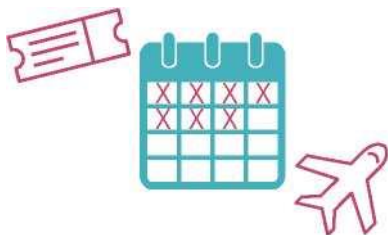
Ak ste pracovali na plný úväzok (alebo aspoň 1 365 hodín) za rok, máte nárok na minimálne 4 týždne platenej dovolenky alebo 8 % hodín odpracovaných v dovolenkovom roku

Ak ste pracovali aspoň 8 mesiacov, máte nárok na neprerušené obdobie 2 týždňov ročnej dovolenky.

Ak ste počas dovolenky ochoreli, tieto dni práceneschopnosti by sa nemali započítavať do obdobia dovolenky a dni dovolenky za kalendárny rok vám musia byť vrátené (po predložení lekárskeho potvrdenia).

Na vašu ročnú dovolenku nemá vplyv žiadny iný druh dovolenky ustanovený zákonom (napr. rodičovská dovolenka), ide o samostatný právny nárok.

Ak odídete zo zamestnania, máte nárok na platbu za nevyčerpanú ročnú dovolenku a štátne sviatky, ktoré vám patria.

Práca v nedeľu a počas sviatkov:

Práca v nedeľu: Za prácu v nedeľu máte nárok na príplatok alebo platené náhradné voľno. Ak medzi vami a zamestnávateľom neexistuje dohoda o práci v nedeľu a odmeňovaní, zamestnávateľ vám musí poskytnúť **jednu alebo viacero** z nasledujúcich možností:

- Primeraný príspevok
- Primerané zvýšenie platu
- Primerané platené pracovné voľno

Sviatky a dni pracovného pokoja:

Ak ste zamestnancom na plný úväzok, máte počas roka nárok na deväť štátnych sviatkov, pričom zamestnávateľ vám musí poskytnúť jednu z nasledujúcich štyroch možností:

- Platený deň voľna počas štátneho sviatku
- Dodatočný deň dovolenky za kalendárny rok
- Dodatočný denný plat
- Platený deň voľna v priebehu jedného mesiaca od štátneho sviatku

Ak pracujete na čiastočný úväzok, aby ste mali nárok na štátny sviatok, mali by ste odpracovať aspoň 40 hodín za posledných 5 týždňov pred štátnym sviatkom.

Nasleduje deväť štátnych sviatkov v Írsku:

1. Novoročný deň
2. Deň svätého Patrika
3. Veľkonočný pondelok
4. Štátny sviatok na začiatku mája
5. Štátny sviatok v júni
6. Štátny sviatok v auguste
7. Štátny sviatok v októbri
8. Štedrý deň
9. Deň svätého Štefana

Ak chcete získať viac informácií, pridte sa s nami porozprávať!

**IT'S
ABOUT
WORKERS
RIGHTS**

Prepustenie

Prepustenie je strata zamestnania, ktorá môže byť:

- spravodlivá z dôvodu hrubého pochybenia alebo slabého výkonu
- **alebo** nespravodlivá na základe pohlavia/rasy, diskriminačné prepustenie

Ak ste dostali výpoveď, zamestnávateľ by mal preukázať závažné dôvody, ktoré ju odôvodňujú, a vysvetliť vám dôvod výpovede.

Konštruktívne prepustenie

Nastane, keď ukončíte pracovnú zmluvu s výpoveďou alebo bez nej z dôvodu závažného konania zamestnávateľa a neschopnosti pokračovať v práci v nebezpečnom, zastrešujúcom alebo diskriminačnom prostredí.

Podľa zákonov o nespravodlivom prepúšťaní z rokov 1977 až 2015, ak **sa domnievate, že ste boli nespravodlivo prepustení alebo konštruktívne prepustení, môžete podať sťažnosť na WRC do 6 mesiacov od dátumu prepustenia.**

Minimálna výpovedná lehota

Každý zamestnanec, ktorý odpracoval aspoň 13 týždňov, má nárok na minimálnu výpovednú lehodu pred ukončením pracovného pomeru alebo prepustením (s výnimkou prepustenia z dôvodu hrubého porušenia pracovnej disciplíny, napr. krádeže). Toto obdobie sa líši v závislosti od dĺžky vašej služby.

13 týždňov, ale menej ako 2 roky služby = jeden týždeň

Dva roky, ale menej ako 5 rokov = dva týždne

Päť rokov, ale menej ako 10 rokov = štyri týždne

Desať rokov, ale menej ako 15 rokov = šesť týždňov

Viac ako pätnásť rokov = osem týždňov

Zamestnávateľ má možnosť ponúknuť vám platbu vo výške výpovednej lehoty namiesto toho, aby vás požiadal, aby ste tento čas odpracovali.

Ak ste boli prepustení bez predchádzajúceho oznámenia, prídte do nášho návštevného centra na posúdenie!

Diskriminácia a rovnoprávnosť

V zamestnaní ste chránení pred diskrimináciou na základe veku, pohlavia, stavu, rodinného stavu, rasy, náboženstva, sexuálnej orientácie, zdravotného postihnutia alebo príslušnosti ku komunite kočovníkov.

K diskriminácii môže dôjsť v ktorejkoľvek fáze pracovného procesu: počas náboru, odbornej prípravy, v súvislosti s povýšením a rovnakým odmeňovaním atď.

Diskriminácia je zaobchádzanie s jednou osobou menej priaznivým spôsobom ako s inou osobou na základe niektorého z vyššie uvedených 9 dôvodov.

Diskriminácia môže byť dvojaká: priama a nepriama.

- Priama diskriminácia - príklad: zamestnancom v rámci toho istého oddelenia bol zvýšený plat s výnimkou člena tímu, ktorý je jediným černochoom v tíme.
- O nepriamej diskriminácii hovoríme vtedy, keď existuje postup, politika alebo pravidlo, ktoré sa vzťahuje na všetkých rovnako, ale na niektorých ľudí má negatívnejší účinok ako na iných. Napríklad: ak má vaše pracovisko pravidlá obliekania alebo vzhľadu, ktoré sa vzťahujú na všetkých, môže vás nepriamo diskriminovať, ak vyznávate určité náboženstvo.

Ak máte pocit, že ste boli na pracovisku diskriminovaní, okamžite kontaktujte MRCI alebo sa obráťte na dôvernú poradenskú službu Írskej komisie pre ľudské práva a rovnosť na čísle +353 1 890 245545.

Postupy nápravy / sťažností

Ak máte podozrenie, že váš zamestnávateľ porušil niektoré z uvedených zamestnaneckých práv, prídte do nášho návštevného centra na bezplatné a dôverné posúdenie! Naši pracovníci posúdia vašu situáciu a poskytnú vám príslušné informácie a podporu.

Bezplatnú elektronickú sťažnosť môžete podať aj individuálne na webovej stránke WRC na tomto odkaze:

https://www.workplacerelations.ie/en/e-complaint_form/

Uistite sa, že ste vo formulári sťažnosti vybrali možnosť Adjudication (Posúdenie) a uviedli presné údaje o zamestnávateľovi, dátum začiatku a ukončenia pracovného pomeru a ďalšie požadované informácie. Kópiu tejto sťažnosti si ponechajte pre svoje záznamy.

Kontaktné údaje:

Informácie a služby zákazníkom

Komisia pre pracovné vzťahy, O'Brien Road, Carlow, R93 E920.

Číslo DX: 271001

Tel: +353 059 9178990

Číslo Lo Call: +353 1890 80 80 90

Otváracie hodiny: 09:30 - 17:00, od pondelka do piatku

Užitočné kontakty:

Bezpečnosť a ochrana zdravia

Informácie týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia na pracovisku získate na adrese The Metropolitan Building, James Joyce Street, Dublin 1.

Telefón: +353 (01) 614 7000 alebo číslo Lo-Call: +353 1890 289 389

Prihláste sa na www.hsa.ie

Daňové záležitosti

Záležitosti týkajúce sa daní vo všeobecnosti adresujte na The Revenue Commissioners, Taxes Central Registration Office, 9/15 Upper O'Connell Street, Dublin 1.

Číslo Lo-Call: +353 1890 60 50 90 (otázky týkajúce sa PAYE) alebo

Číslo Lo-Call: +353 1890 30 67 06

Prihláste sa na www.revenue.ie

PPS a sociálne a rodinné záležitosti

Záležitosti týkajúce sa čísel PPS by ste mali vo všeobecnosti adresovať miestnej kancelárii Intreo.

Prihláste sa na www.welfare.ie, E-mail: info@welfare.ie

Občianska informačná služba

Telefonicky: +353 0761 07 4000.

Osobne: Navštívte najbližšiu občiansku informačnú službu. Najbližšie občianske informačné centrum nájdete pomocou adresára na stránke www.citizensinformation.ie Írska komisia pre ľudské práva a rovnosť

Írska komisia pre ľudské práva a rovnosť

16-22 Green Street

Dublin 7

D07 CR20

Číslo Lo-call: +353 1 890 245545

Tel: + 353 (0) 1 8583000

E-mail: YourRights@ihrec.ie

Príslušné právne predpisy

Zákon o podmienkach zamestnávania (informácie) z roku 1994

Zákon o zamestnanosti (rôzne ustanovenia) z roku 2018.

Zákon o vyplácaní miezd z roku 1991

Zákon o minimálnej mzde z roku 2000

Zákon o organizácii pracovného času z roku 1997

Zákony o nespravodlivom prepustení z rokov 1977 - 2015

Zákony o minimálnej výpovednej

lehote a podmienkach zamestnávania z rokov 1973 – 2005

Zákony o rovnosti v zamestnaní z rokov 1998-2015

Ak máte akékoľvek ďalšie otázky alebo obavy týkajúce sa vašich zamestnaneckých práv, navštívte naše centrum!

Naša adresa je: 13 Lower Dorset Street, Dublin 1, otvorené máme v pondelok, utorok alebo stredu od 10:00-13:00 alebo od 14:00-16:00 hod.

Tel: +353 01 5313238

Vyhlasenie o zrieknutí sa zodpovednosti: Tieto materiály pripravilo Centrum pre práva migrantov v Írsku (MRCI) len na informačné účely bez záruky presnosti alebo použiteľnosti na konkrétne okolnosti. Tieto materiály nie sú určené a nemali by sa považovať za právne poradenstvo. Uvedené informácie sa môžu z času na čas meniť a môžu byť neaktuálne. Centrum pre práva migrantov v Írsku odmieta akúkoľvek právnu zodpovednosť za obsah alebo správnosť poskytnutých informácií. MRCI nie je centrum vykonávajúcim právnickú činnosť.

Zaznamenávanie hodín, prestávok a platov vám dáva dôkazy, aby ste sa postavili za svoje právo

DÁTUM:	ČAS ZAČATIA	ČAS UKONČENIA	ČAS NA PRESTÁVKU	ČAS NA PRESTÁVKU	CELKOVÝ POČET ODPRACOVANÝCH HODÍN	ADRESA PRACOVISK A
<i>Príklad</i>	10:00	23:00	14-15:00	18-19:00	11	10 Worker Ave, Dublin 1

Zaznamenávanie hodín, prestávok a plátov vám dáva dôkazy, aby ste sa postavili za svoje právo

DÁTUM:	ČAS ZAČATIA	ČAS UKONČENIA	ČAS NA PRESTÁVKU	ČAS NA PRESTÁVKU	CELKOVY POČET ODPRACOVANÝCH HODÍN	ADRESA PRACOVISKA
<i>Príklad</i>	10:00	23:00	14-15:00	18-19:00	11	10 Worker Ave, Dublin 1

Všetci pracovníci v Írsku mají práva podľa zákona
aj keď ste bez dokladov
ZÁZNAM O MZDE

VÝPLATA	DÁTUM	SUMA	VÝPLATNÉ OBDOBIE
<i>Príklad PIATOK</i>	<i>17/02/2020</i>	<i>400 €</i>	<i>03/02/2020 – 16/02/2020</i>

EURÓPSKA ÚNIA

**Fond pre azyl,
migráciu a integráciu**

**AN ROINN DLÍ AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI A ROVNOSTI**